

Utrikesdepartementet

Den säkerhetspolitiska utredningen (SOU 2002: 108)

Pressmeddelande

2002-12-20

Särskild utredare:

Rolf Ekéus

08 – 4052688

Huvudsekreterare:

Mathias Mossberg

08 - 4052366

Fred och säkerhet – säkerhetspolitiska utredningens betänkande

Den säkerhetspolitiska utredningen överlämnar idag till utrikesminister Anna Lindh sitt betänkande "Fred och Säkerhet". Den särskilde utredaren, ambassadör Rolf Ekéus, har haft i uppgift att analysera svenskt säkerhetspolitiskt agerande, såväl politiskt som militärt, under perioden 1969 – 1989.

Den svenska säkerhetspolitiken under den senare delen av det kalla kriget utspelade sig mot en bakgrund av skiftande stämningar i världspolitiken. Den avspänning som präglade större delen av 1970-talet förbyttes i fördjupade stormaktsmotsättningar under det andra kalla kriget i början av 80-talet.

Sverige hade under denna tid att definiera sin säkerhetspolitik i ett spänningsfält mellan hotet från Sovjetunionen och möjligheterna till stöd från väst. Sovjetunionen var det stora och enda hotet. Dilemmat var att Sverige som en västlig demokratisk stat för att bibehålla trovärdigheten i neutralitetspolitiken måste hålla en viss militär distans till väst.

Stödet från väst tog sig uttryck i ett nära samarbete i fråga om militär materiel, militär teknik och underrättelser. Utredningen har funnit ett amerikanskt riktlinjedokument som utvecklade grunderna för Förenta Staternas säkerhetspolitiska förhållande till Sverige. Detta dokument, som inte var känt av svenska befattningshavare, innehöll ett åtagande att bistå Sverige som svar på ett sovjetiskt angrepp.

Den svenska neutralitetspolitikens trovärdighet krävde att inga förberedelser i fred gjordes för militär samverkan i krig. Detta slogs fast i regeringsuttalanden, försvarsutredningar och försvarsbeslut under hela utredningens period. Utredaren har granskat den militära planeringen för denna tid och inte funnit belägg för annat än att detta respekterats fullt ut.

Neutralitetspolitiken krävde också ett starkt försvar med trovärdig förmåga att i händelse av ett krig mellan stormaktsblocken försvara landets territorium. Ett isolerat angrepp på Sverige utan samband med en europeisk storkonflikt bedömdes helt osannolikt.

Den svenska neutralitetspolitiken hade i fredstid ett vidare säkerhetspolitiskt syfte. Den bidrog till ett nordiskt säkerhetspolitiskt mönster som var en viktig faktor för att bevara spänningen mellan blocken i det nordiska området på en låg nivå. Med neutralitetspolitiken som grund kunde Sverige också föra en aktiv politik för att stärka fred och säkerhet i Europa och andra delar av världen.